

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom:

„Koroški Slovenec“,
Lidová knihtiskárna,
Wien V., Margaretenplatz 7.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Anton Machát, Wien V.,
Margaretenplatz 7.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane celoletno: K 100—
polletno: K 50—
četrletno: K 25—

Za Jugoslavijo
celoletno: 15 Din.
polletno: 8 „
četrletno: 4 „

Leto I.

Dunaj, 6. julija 1921.

Št. 16.

Po koroških volitvah.

Politična razmotrivanja.

Izd koroških volitev je pričakovala vsa javnost z največjo napestjo, ne samo pri nas, marveč tudi vsepovsod v državi in izven države. To volitve niso bile samo krajevnega pomena za koroške stranke, odločile niso samo, koliko glasov in mandatov je dobila ta ali druga stranka, marveč so volitve obenem politični barometer, ki kaže, v kolikor se je moč in veljava vsake posamezne stranke dvignila ali je šla nazaj, to se pravi, da je izgubila na zaupanju med prebivalstvom. Tega so se zavedali vsi politični voditelji in ker je vsaka stranka hotela varovati svoj ugled in obdržati najmanj to, kar je imela dosedaj, so se vrgle vse stranke z največjo vehementnostjo in brezobzinstvo v volilni boj. Na sto in sto shodov se je vršilo po deželi. Prihajali so govorniki in organizatorji iz Dunaja in Gradca svojim pokrajinskim strankam na pomoč; cela dežela je bila prepeljavljena z letaki in agitacijskim papirjem.

In kakšen je bil uspeh? Najbolj značilno na teh volitvah je dejstvo, da z doseženim rezultatom in v primeri z volitvami l. 1915 nobena stranka ni zadovoljna. Velonemci, ki so šli tokrat samostojno v volilni boj (Bauernbund se je zvezal z nacionalsocijalisti), so upali s parolo „Anschluss an Deutschland“ napraviti najboljšo kupčijo, meneč, da se bodo volitve dale izrabiti kot nekako glasovanje za priklopitev k Nemčiji. Dosegli so pa le 16.138 glasov. Tolažijo se s tem, da so edina stranka, ki ima zaznamovati okrog 250 glasov prirastka napram volitvam leta 1919. Postavili so vseh 9 kandidatov za narodno skupščino in 42 kandidatov v deželni zbor, rešili so pa komaj dr. Angerjev mandat ter dosegli 4 poslance za deželni zbor. Vsekakor se Vsenemcem s tem ne

odpira najboljša perspektiva za njihovo bodočnost. —

Tudi socialdemokrati niso dosegli zaželjenega uspeha. Računali so na absolutno večino vseh mandatov v deželnem zboru, to je na 22 poslancev; dobili so jih 19. V narodno skupščino na Dunaj pošljejo 4 poslance, torej ostane dosedanje število neizpremenjeno. V deželnem zboru koroškem pa so socialdemokrati najmočnejša stranka, kljub temu, da so zgubili napram volitvam l. 1919 17.213, to je 23% glasov.

Nezadovoljni so tudi kršč. socialci, ki so računali najmanj na 3 poslance v narodno skupščino, a so rešili komaj drugi mandat s samo enim glasom večine nad volilno številko. Dobili so 25.995 glasov, okroglo 2100 manj kot l. 1919. V deželnem zboru so zastopani z 8 poslanci. V slovenskem delu Koroške so dobili kršč. social. neznatno število glasov, tako na Radiših, koder so imeli postavljenega svojega kandidata, organizirali svojo stranko in prirejali shode; samo 2 glasova, istotako so doživeli tudi v nekaterih slovenskih župnijah kjer pastirajo danes nemški duhovniki popoln poraz, ki je najboljši dokaz, da ljudstvo z njih protislovensko politiko in zastopstvom v „Heimatsdienstu“, za katerega divjanje so sodgovorni, ni zadovoljno. Svoje nesphe med koroškimi Slovenci tolmači „Kärntner Tagblatt“ v 139. številki sledeče: „Ako kršč. socialci v slovenskih sodnih okrajih niso dosegli zdatnega števila glasov, je to pripisovati dejstvu, da imajo samo malo organiziranih pristavev in da so mnogi, ki so prej obljubili delovati za stranko odpovedali in se vsedli slovenskim agitatorjem na limanice. Koroški Slovenci pač niso ničak „Stimmvieh“, kakor si to domnevajo gospodje pri uredništvu „Kärntner Tagblatt“, marveč

imajo sami toliko soli v glavi, da vedo preoditi, za katero stranko jim je glasovati. Zato je bilo tudi popolnoma nepotrebno in brezuspešno „svarilo“ objavljeno v „Kärntner Tagblatt“ z dne 16. junija t. l. pod naslovom: „Wahlschwindel der slov. Wirtschaftspartei“, v katerem očitajo naši stranki, da deluje pod njihovo firmo in svarijo nemške in slovenske volilce, da ne podpirajo „koroške slovenske stranke“, češ, da s tem pospešujejo samo prepir v deželi. (Da niti en Nемеc ni glasoval za našo stranko smo prepričani, da pa so volili z nami Slovenci je popolnoma naravno. Oponaža uredništva.)

Bauernbund, ki je bil koaliran, zvezan z nacionalsocijalisti, je doživel precejšen poraz. Veliko je temu tudi krivo, da je stranka kandidirala ljudi, s katerimi nemški kmetje niso bili zadovoljni, ker so se tega večnega kričanja o „koroški nevarnosti“ in zabavljanja čez Slovence in slovensko duhovščino tudi že naveličali. Ljudje hočejo miru in videti pozitivnega dela za gospodarski in socialni napredek. Tega pa Bauernbund ne nudi. Baš zato so dobili namesto pričakovanih 40.000 glasov samo 28.579 za celih 7.050 glasov, to je 22½% manj kot l. 1919. Zastopani so v narodni skupščini z 2 poslancema, v deželni zbor jih odpošljeja 9; vsekakor pa ostanejo za socialisti najmočnejša stranka, iz katere bo vzeti deželni predsednik za slučaj, da vlade ne prevzamejo socialisti.

Kaj pa je z našo „Koroško slovensko stranko? Dasi nam je najbližja; pustimo jo na zadnje, da smo dobili prej nekoliko pregleda o drugih večjih političnih organizacijah. Videli smo doslej, kako so se borile vse koroške nemške stranke na živo in mrtve in kako nezadovoljne so izšle iz volilnega boja. Ako primerjamo njih delo in napore z volilni-

PODLISTEK

Prosper Mérimée:

Mateo Falcone.

Prevel A. Debeljak.

— Ali pa veš, porednež, da te lahko odpeljem v Corte ali v Bastio. Ležal boš v zaporu bom dal, če mi ne poveš, kje je Gianetto Sanna slami z uklenjenimi nogami, in obglaviti te piero.

Otrok se je zakrohotal ob tej smešni grožnji. Ponovil je:

— Moj oče je Mateo Falcone.

— Narednik, je dejal potihem eden izmed orožnikov, da se ne spremo z Matejem.

Gamba je bil očividno v zadregi. Sepetal je s svojimi vojasi, ki so bili že prebrskali vso hišo. To ni trajalo kdovekaj dolgo, kajti Korsičanova kočja obstoja le iz ene same štirioglate sobe. Pohištvo tvorijo miza, klopi, skrinje in lovske ali gospodinjske priprave. Med tem pa je Fortunatek gladil svojo mačko in se je po vsej priliki škodoželjno veselil nad zmedo orožnikov in svojega bratranca.

Vojak se je približal senenemu kupu. Videl je mačko, in sunil je z bodalom v seno ma-

lomarno in zmigavaje z ranami, kakor da je čutil, da je njegova opreznost smešna. Nič se ni zgenilo; in na otrokovem obrazu ni bilo najlažjega nemira.

Narednik in njegova četa se obravali; že so se resno ozirali proti ravnini, kakor da se nameravajo vrniti, od koder so bili prišli, ko je njih načelnik, preverjen, da ne bodo imele pretuje nobenega učinka na Falconovega sina, hotel napraviti zadnji napör in poskusiti moč laskanja in darov.

— Bratranček, je dejal, prebrisan dečko se mi zdiš! Iz tebe bo še nekaj. Ampak grdo se igraš z menoj; in če se jaz ne bi bal žaliti svojega bratranca Mateja, vrag naj me vzame! bi te odpeljal s seboj.

— Res?

— Ampak kadar se vrne moj bratranec, mu povem stvar, in v zahvalo za to, da si se legal, te bo našeškal do krvi.

— Kdo ve?

— Boš videl... Ampak, glej... bodi previden, in dal ti bom nekaj.

— Jaz pa, bratranec, vam bom dal nasvet: če se boste še kaj mudili, bo Gianetto v hosti, in potlej bo treba več takih prekanjencev kakor vi, da pojdejo tja ponj.

Narednik je potegnil iz žepa srebrno uro, ki je bila gotovo vredna deset tolarjev; in o-

pazivši, da se Fortunatkove oči iskre ob pogledu nanjo, mu je dejal, držeč uro na jekleni verižici:

— Zviti tič! Gotovo bi rad imel tako le uro obešeno za vratom, in izprehajal bi se po Porto-Vecchijskih ulicah ponosno kakor pav; in kadar bi te ljudje izpraševali: „Koliko je ura?“ bi jim rekel: „Poglejtejte semkaj!“

— Kadar bom velik, mi bo dal moj stric kaprol uro.

— Seve; ampak sin tvojega strica jo že ima... sicer ne tako lepe kakor je le ta... Vendar pa je mlajši od tebe.

Otrok je vzdihnil.

— No, ali jo maraš, to uro, bratranček?

Fortunato je gledal po strani na uro, podobno mačku, kateremu moliš celega piščanca. Ker čuti, da se morčuješ iz njega, si ga ne upa popasti, in zdaj pa zdaj obrne oči proč, da se ne bi izpostavil nevarnosti, pasti v izkušnjava; toda liže si gobec ves čas, in kakor da pravi svojemu gospodarju: „Kako je vaša šala okrutna!“

Vendar bila je podoba, kot da narednik Gamba ponuja v dobri veri svojo uro. Fortunato ni iztegnil roke; dejal pa mu je s trpkim nasmehom:

— Zakaj brijete norce z menoj?

— Boga mi. Ne norčujem se. Samo povej mi, kje je Gianetto, in ta ura je tvoja.

mi predpripravami naše stranke, se moramo čuditi, kako je bilo sploh mogoče, da smo dosegli tolikega števila glasov. Koroški Slovenci smo prevzeli po plebiscitu prav slabo dedščino, rekel bi, veliko pogorišče, na katerem je bilo treba postaviti popolnoma novo stavbo. Da se je nam posrečilo sploh nastopiti kot samostojna slovenska stranka, v času, ko je bilo slovensko ljudstvo še docela zbegano in prestrašeno, v času, ko koroški Slovenci nismo razpolagali z ničemer drugim kot z golim idealizmom, je samo na sebi velik uspeh. Dosegli smo kljub vsem nedostatkom strankine organizacije, ki smo jo v naglici upostavili brez sredstev in takorekoč brez inteligence, 9863 glasov in s tem 2 deželna poslance. Zgornje koroški mandat je ostal samo za 376 glasov v manjšini. V obče moramo reči, da se je Podjuna tokrat dobro postavila. Odpovedale so nekatere občine v okrožju „Zgornja Koroška“, zlasti pa Ziljska dolina in občine v okolici Celovca in vrbskega jezera. Tu se je pač dobro poznalo, da slovenska stranka takorekoč od zadnjih državnozbornih volitev l. 1911, katerih so se Slovenci na Koroškem udeležili, ni več delovala, oziroma za časa vojne sploh ni mogla delovati, vsled česar je bilo prebivalstvo orientirano na drugo stranko ali pa se sploh volitev ni udeležilo. V tem oziru nas čaka za prihodnje veliko dela in naša naloga ozir. naloga pol. in gosp. društva mora biti, da se izvede podrobna organizacija tudi v teh, do sedaj še popolnoma zanemarjenih občinah.

Videli pa smo tudi kako težavno je začeti z organizatoričnim delom za našo slovensko stranko, koder manjka voditeljev, zaupnikov in inteligence, koder nam ljudska šola zastruplja in odtujaše našo mladino. Zato pa mora biti prva skrb naše stranke, da doseže ureditev šolstva Slovencev na Koroškem v smislu senžermenske pogodbe in šolskih zakonov ter zagotovi Slovincem sploh vse državljanske pravice, ki so jim bile zagotovljene po mirovni pogodbi. Zlasti pa se bo stranka pri njenem bodočem delovanju morala ozirati na obmejne občine ki so bile doslej še popolnoma zanemarjene.

Volitve, ki jih imamo ravnokar za seboj, naj nam bodo v spodbudo za nadaljno obrambno delo, ki nam je bilo prisojeno kot narodnostni manjšini v Avstriji in je dolžnost vsakega koroškega Slovenca za ohranitev naše narodnosti in starodavnega slovenskega rodu v Korotani.

Prihodnje volitve naj bi že pokazale nove uspehe „Koroške slovenske stranke“.

Nesramnim lažnikom in obrekovalcem v odgovor.

„In sedaj hočemo pa si tudi mi priboriti narodno ujedinjenje, zvesti geslu: Čast, svoboda in domovina! Čast si moramo na novo u-

stvariti, za svobodo so nas oropali, mi smo zasužnjeni in nimamo domovine, kajti Nemška Avstrija ne more biti naša domovina.“

Če bi naš list kaj takega ali samo kaj temu podobnega pisal, če bi kak koroški Slovenec, od celega sveta zapuščen, preganjan in ves obupan, je približno kaj enakega ali sličnega izpregovoril in zapisal, zašumelo bi po celi Koroški, da po celi Avstriji: „Izdajalec naše države, izdajalec naše domovine je, izženite, ubijte, obesite ga!“

Toda zgoraj navedene besede so zapisale in tako javno proti državi po celi deželi hujskale „Freie Stimmen“ in potem se še ta listič, kterege je „Arbeiterwille“ nekaznovano imenoval najneumnjšega v vseh alpskih deželah, upa, nas koroške Slovence psovati kot izdajalce in iredentiste in s tem proti nam in našim možem ščuvati oblasti in nerazsodno podivjano poulično druhal, da nas pobije ravno zato, ker hočemo ostali to, kar smo po naravi, Slovenci, ki ljubijo svoj rodni, svoj mili materni jezik.

Ko je bilo na Tirolskem glasovanje za priklonitev Tirolske k Nemčiji izvršeno in je vsled neumnega javnega hujskanja vseh političnih strank in deželnih in državnih funkcionarjev ljudstvo, ki je vedno veljalo za najbolj avstrijsko, v veliki večini izjavilo, da hoče od Avstrije odpasti in se zvezati z Bavarsko in Nemčijo, so vročekrvni visokošolci pobrali črno-zolte državne mejnike, jih v okinčanih avtomobilih pripeljali v Inomost in jih tam oddali na deželni vladi.

To so naredili Nemci in tedaj niti najzabitejšemu lističu na Koroškem, niti najneumnjšemu nemikutarju ni prišlo na misel, da so Tirolci izdajalci ali iredentisti.

Nas pa ti nesramni lažnjivci, obrekovalci in hujškači dan na dan obrekujejo, zmerjajo in psujejo za največje izdajalce sveta, ktere je treba obesiti na prvi kol ali pa jih postreliti kakor so streljali krvoločni nemčurji na nedolžnega duhovnika, in vendar še nobeden koroški Slovenec ni šel pobirat državnih mejnikov, ki nas ločijo od Jugoslavije, in jih še nikdo ni pometal v Dravo; to bi bilo veleizdajniško, dasi se je prebivalstvo južno od Drave po večini izreklo za priklonitev k Jugoslaviji, po logiki lističa „Freie Stimmen“ in njihovih dopisunov; če pa isto naredo Tirolci, pa jih še hvalijo. Kratka pamet, velika hudobija.

Po glasovanju na Saleburškem je napravilo okoli 20 tisoč ljudi demonstrativen izlet čez avstrijsko državno mejo v sosedni bavarski kraj; tam je izletnike slovesno sprejel župan, govorili so javno proti Avstriji in seveda peli tudi pesem „Deutschland über alles!“ Avstrijski listi pa so to z zadovoljstvom poročali, niti eden izmed njih, seveda tudi „Freie Stimmen“ v tem niso videle veleizdajstva.

Ni trpelo dolgo, pa se je seno vzgibalo; in ven je prišel krvav mož z bodalom v roki; ko pa je poskušal vstati, mu ohlajena rana ni več dopuščala držati se pokoncu. Padel je. Narednik je rlanil nadenj in mu izvil bodalce. Precej so ga krepko povezali vkljub njegovemu odporu.

Leže na tleh in opasan kot butara je Gianetto okrenil glavo proti Fortunatu, ki se je bil približal.

— Sin!... mu je rekel bolj zaničljivo reježno.

Deček mu je vrgel srebrnik, ki ga je bil dobil od njega, čuteč, da ga več ne zasluži; vendar izobčenec po vsem videzu ni pazil na to kretinjo. Precej hladnokrvno je rekel naredniku:

— Dragi Gamba, jaz ne morem hoditi; nesti me boste morali v mesto.

— Ravnokar si tekel hitreje ko srnjak, se je obregnil kruti zmagovavec; ampak pomiri se: tako sem zadovoljen, ker te imam, da bi te nosil celo uro daleč na hrbtu. Ne da bi se utrudil. Sicer pa, tovariš, ti naredimo nosila iz vej in tvojega plašča; in pri Crespolijevi kmetiji dobimo konje.

— Dobro, je rekel njetnik; pa tudi malo slame denite na svoje nosila, da bom te al bolj zložno.

Vprašamo te hinavce in obrekovalce, kaj bi se zgodilo s Slovenci, če bi iz Podjune ali iz Roža napravili sličen izlet na Štajersko ali Kranjsko in bi se tam bratili s tamkajšnjimi Slovenci?

Tu na že psujejo za veleizdajalce in to v listih in na lepakih, ako se upamo, nastopiti pri volitvah kot samostojna „Koroška slovenska stranka“.

Nemci označijo po pravici za izdajalca vsakega Nemca, ki odpade od svojega naroda, mi pa naj smo izdajalci, ako ostanemo zvesti svojemu narodu!

Izdajalci naj smo tudi, ker smo glasovali za Jugoslavijo; tisti pa, ki glasujejo za Prusijo, pa seveda niso nobeni izdajalci!

Obrekovalci in hinavci! Pezdir v očesu svojega soseda vidite, bruna v lastnem očesu pa ne vidite! Le počakajte, še vas dobiti nso, da ki čaka vsakega obrekovalca in hinavca.

TEDENSKI PREGLED

Avstrija.

Predsednik koroškega deželnega zbora. V torkovi seji koroškega deželnega zbora je bil izvoljen za predsednika Lukas, ki pripada socijaldemokratski stranki. Njegova namestnika sta dr. Waldner (Bauernbund) in dr. Rokitsanski (kršč. soc.). V desetčlenski ustavni odbor so bili izvoljeni 4 soc. demokrati, 2 bauernbundlerja, 2 kršč. socijalca in 1 Slovenec.

Priprave za kreditno akcijo. Vlada je predložila narodni skupščini zakonski predlog, kateri jo pooblašča, da more skleniti posojila v inozemstvu. V tem predlogu zahteva vlada obenem pooblaščenje, da sme zastaviti dohodke carine, tabačnega monopola in državnih lesov.

Silna toča v Gradcu. Dne 1. t. m. se je vsipala nad Gradec in okolico silna toča, ki je padala četrte ure. Nevihta je povzročila na vrtovih, vinogradih in polju veliko škodo. Ker se je vsula voda na večih mestih v kleti, je morala posredovati požarna bramba. Tudi električna železnica je utrpela precejšno škodo, ker je toča pobila mnogo šip na električnih vozovih.

Ponarejeni češkoslovaški bankovci. Pred kratkim je prodal pri neki dunajski banki neki Klein 200.000 češkoslovaških kron v bankovcih po 500 kron, kateri so se izkazali potem za ponarejene. Policija je aretirala v zvezi s to goljufijo več oseb, med temi tudi enega ogrskega vseučilišnega profesorja in dognala, da je ta družba ponaredila vsega za 57 milijonov avstrijskih kron čeških bankovcev.

Dočim so orožniki imeli posla, eni s prirejanjem nekakšne nosilnice iz konstanjevih vej, drugi pa z obezovanjem Gianettove rane, sta se nenadoma prikazala Mateo Falcone in njegova žena na ovinku pešpoti, ki je držala v soščavo. Žena se je bližala trdoma sključena pod težo velikanske vreče s kostanji med tem ko je nje mož ponosno korakal, noseč edino puško v roki in drugo preko prsi; zakaj moškim ne pristojata nositi drugega bremena kakor svoje orožje.

Ob pogledu na vojaštvo je bila prva Matejeva misel, da so prišli ponj. Ali čemu ta misel? Jo-li Matej imel kake spore s pravico? Ne. Bil je na dobrem glasu. Bil je, kakor se pravi, dobro zapisan zasebnik; a bil je Korsičan in hrilovec, in malo je gorjanskih Korsičanov, ki ne bi našli kakega progreska, ako natanko preiščejo spomin, kot na primer kak strel, sunek z bodalcem in druge malenkosti. Mateo je imel bolj ko kdorkoli čisto vest; saj že nad deset let ni bil naperil svoje puške na človeka; pa vseeno je bil previden, in postavil se je tako, da bi se bil lahko branil, ako bi bilo treba.

— Žena, je velel Giuseppi, vrzi na tla vrečo in bodi pripravljena.

Ubogala je na licu mesta. Dal ji je puško, katero je nosil križem prs in ki bi ga bila utegnila ovirati. Napel je petelina na puški,

Fortunatu je ušel maloveren nasmešek; in upiraje svoje črne oči v narednikove, je skušal razbrati v njih, koliko naj zaupa njegovim besedam:

— Naj izgubim svoje našive, je kliknil narednik, ako ti ne dam ure pod tem pogojem! Tovariši so za priče; preklicati pa tega ne morem.

Po teh besedah je bolj in bolj primikal uro, tako da se je skoro dotikala bledega dečkovega lica. Fant je jasno kazal na svojem obličju, kakšen boj bijeta v njegovi duši pohlep in spoštovanje do gostoljubnosti. Gola prsa so se mu silovito dvigala, in zadušiti ga je hotelo. Mej tem pa je ura bingljala, se sukala in ga včasih zadel ob konec nosa. Končno se mu je po malem desnica dvignila proti uri: konec njegovih prstov se je je dotaknil; in vsa njena teža je ležala v njegovi dlani, ne da bi bil narednik izpustil konec verižice... Kazalo je bilo sinje... pokrov na novo očiščen... na soncu se je zdelo vsa ognjena... Izkkušajva je bila premočna.

Fortunatu je vzdignil tudi svojo levice, in pokazal s palcem preko rame seneno kopico, na katero je bil naslonjen. Narednik ga je takoj razumel. Izpustil je končino verižice; Fortunatu se je začutil edinega posestnika ure. Vstal je naglo ko srna in se odstranil na deset korakov od senene kope, katero so začeli orožniki takoj razmetavati.

Nemčija.

Krvavi dnevi v Gornji Šleziji. Ob priliki prihoda angleških vojaških oddelkov v ozemlje, ki so ga imeli dosedaj Francozi v rokah, je prišlo do demonstracij nemškega prebivalstva, pri čemur je bil ubit neki francoski major. Dva francoska podčastnika sta bila ranjena. Na strani demonstrantov sta bila dva ubita, več pa ranjenih. Nemški listi poročajo, da pripravljajo Poljaki novo vstajo.

Jugoslavija.

Ustava sprejeta. Dne 27. p. m. je bila v ustavotvorni skupščini sprejeta ustava. Na Vidov dan je regent Aleksander položil pri-sego na ustavo. Ko se je vračal v vozu iz skupščine, je izvršil boljševik Stajič na njega atentat. Iz tretjega nadstropja palače ministrstva za javna dela, ki se ravnokar gradi, je vrgel na cesto bombo, ki pa je prehitro eksplodirala. Napadalec so takoj aretirali. Radi sokrivde so zaprli več drugih boljševikov.

Povodnje v Bosni. Vsled velikih neviht in dolgotrajnega deževja v zadnjem času je Bosna utrpela veliko škodo, katero so povzročile velike povodnji. Obseg in velikost teh poplav je še večji, kakor v Nižji Avstriji. Sicer pa tudi iz drugih krajev, tako na pr. iz Ogrske in Tirolskega prihajajo poročila o velikih nevihtah in poplavah. Sploh je letošnje poletje polno vremenskih nezdod.

Čehoslovaška.

Štrajk bančnih uradnikov. Pred kratkim je izbruhnil na Češkem štrajk bančnih uradnikov. Dasi traja ta štrajk že nekaj dni, še ni nobenega znamenja, da bi se spor kmalu rešil. Banke računajo, da imajo štrajkajoči uradniki 4 do 5 milijonov kron na razpolago. Vodstvo stavkajočih pa trdi, da je večina uradnikov sprejela še plačo za julij in da se bo začelo zajemati iz fonda šele v avgustu.

Italija.

Vladna kriza. Ker je zbornica sprejela vladi neugoden predlog, je ministrstvo Giolitti podalo ostavko. Pogajanja za sestavo nove vlade so našle na velike težkoče.

Spopadi med fašisti in komunisti. V Grossetu je prišlo do krvavih spopadov med fašisti in komunisti, pri katerih je bilo pet mrtvih in 30 ranjenih. Fašisti so razdejali postopje delavske zbornice, založništvo tamkajšnega komunističnega lista, železničarskega lista in dvoje drugih poslopij. Razven tega so zažgali različna stanovanja socialističnih voditeljev.

katero je držal v roki, ter se počasi bližal svoji hiši, hodeč ob drevju kraj pota in pripravljen ob najmanjšem sovražnem pojavu šiniti za najdebelejše deblo, od koder bi bil mogel streljati skrit. Žena mu je sledila za petami, držeč mu nadomestno puško in patronjak. Naloga dobre gospodinje v slučaju boja je nabijati orožje svojega moža.

Na drugi strani pa je bil narednik hudo v skrbeh, videč prihajati Mateja tako oprezno, z naperjeno puško in s prstom na petelinu.

Ce bi bil morda, si je mislil, Mateo Gianettov sorodnik, ali pa njegov prijatelj, in ko bi ga hotel braniti, bi svinčenke njegovih dveh pihalnikov prihajale paroma med nama, tako zanesljivo kakor pismo po pošti, in če bi me pomeril navkljub sorodstvu!...

V tej zmedenosti se je odločil za nekaj prav junaškega, da se namreč sam približa Mateju, ga nagovori kot starega znanci in mu obrazloži zadevo; toda kratki presledek, kateri ga je ločil od Mateja, se mu je zdel strašno dolg.

— Hola, hej! stari tovariš, je kričal, kako gre kaj, draga duša? Jaz sem, tvoj bratranec Gamba sem.

Mateo se je bil ustavil, ne da bi bil črhnil besedico, in mej tem ko je drugi govoril, je nalahno dvigal puškino cev, tako da je bila namerjena kvišku v trenotku, ko ga je narednik došel.

Francija.

Polom dveh večjih bank. Pariška industrijska banka za Kitajsko je morala ustaviti plačila Tudi neka druga banka je morala iti v konkurs. Gospodarska kriza, ki vlada po vsem svetu, zahteva torej svoje žrtve tudi v zmagotivih državah.

Grška.

Turški uspehi. Turki so zavzeli važno postojanko na poti proti Carigradu Ismid (Nikomedijsko) in obenem vkorakali v cono, katero je proglasila antanta za nevtrarno. Turki dobivajo iz Rusije, s katero so se zvezali, vojaštvo in vojni materijal na pomoč.

Bolgarska.

Negotove razmere. Na Angleškem zbuja razvoj na Bolgarskem vznemirjenost, ker je postalo zadržanje vlade, ki je bilo dosedaj pravilno, zadnji čas nejasno. Komunistična stranka, ki ima v deželi močan položaj, je baje stopila v zvezo z Moskvo in angorško Turčijo in tudi bolgarski konservativci iščejo zveze z boljševiki. Bivši car Ferdinand je sprejel baje pred kratkim obisk bolgarskih velikašev in bo skušal priti na bolgarski prestol nazaj. Znano je, da bi mala antanta odločno nastopila proti temu poskusu in tudi proti napadu, ki bi bil naperjen proti Grški.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Iz Roža. Volitve v deželni zbor so pokazale, da je en del Slovencev glasoval za slovensko stranko, drugi del pa za social. demokratsko stranko. Za to stranko so glasovali pred vsem delavstvo po tovarnah, kakor tudi obrtniki in posli. Slovenska stranka ni imela lahkega dela, kajti nemške stranke so izdale več kot en meter dolge plakate in jih razobesile na vseh vogalih. Vsebina tega plakata je bila: Kdor glasuje za slovensko stranko, je izdajalec. Ker tudi inteligence nimamo, so vse delali le priprosti kmeti rodoljubi, vendar je vspeh lep, ker imamo dva poslance. Da ohranimo slovensko narodnost na Koroškem, je neobhodno potrebno, da poskrbimo, da pride med naše ljudstvo veliko slovenskega berila, posebno „Koroškega Slovence“. Kdor bo ta list bral, bo ostal naroden, ob nemem se bo pa tudi politično izobrazil. Ker pa ljudje tako težko gredo na pošto in tudi težko dajo sto kron naenkrat, pozivljam tebe, rodoljubni mladenič, rodo-

ljubno deklet, bodi ti poverjenik v vaši vasi za „Koroškega Slovence“. Mladeniči, dekleta ene vasi, pridite skupaj, razdelite si svoj delokrog idite v vsako družino. Kdor ne more plačeti sto kron, naj plačuje na mesec.

Dobrlavas. V stranišču poštarja se je našel cel kup raztrganih „Koroških Slovencev“. Sedaj pa vemo, kje ga čitajo in zakaj ga naročniki v Dobrlivasi ne dobivajo.

Rikarjavas. Volitve smo se prav mnogoštevilno udeležili, ker vemo, da nas bodo znali samo slovenski poslanci zastopati ter zagovarjati naše pravice. — Novi župan, socialni demokrat Primož Roscher je prav na mestu. Če bo uradoval nepristransko, po načelih svoje stranke, ki ne pozna narodnosti, si bode pridobil pri nas zaupanje ter ga bomo tudi podpirali. — Tukaj imamo tudi tamburaški zbor, ki je 26. junija v Encelnivasi prvič nastopil. Tako se moremo razveseljati nad pristno slovensko godbo. Priporočam se za razne prireditve!

Iz Zahomeca. Volitve v deželni zbor in narodno skupščino so minile. V Zahomcu je šlo pač po navadi. Vse kar voli, voli pač slovenski rekel bi skoraj brez izjeme. Ako bi povsod tako volili, bi bilo pač lahko za Slovence, ker bi bili povsod dobro zastopani. Pri nas se pač zavedajo, da so dolžni Slovenci biti ponosni nato, da se lahko prištevajo k narodu, ki ima pred seboj bodočnost. Želeti bi bilo, da bi se tudi drugod na Koroškem zavedali, koliko je dandanes vreden slovenski jezik.

Zilska Bistrica. Zadnje volitve so izpadle za Slovence precej ugodno. Da Slovenci niso dobili še več glasov, temu je krivo, da je bil čas za organizacijo in agitacijo prekratek. Tukaj je bilo splošno mnenje, da Slovenci vobče ne bodo pri volitvah samostojno nastopili, ko so ob vojnem času tako brezobzirno postopali proti vsakemu zavednemu in narodu zvestemu Slovcu. Naše ljudstvo še ne pozna resnosti časa, v katerem živimo in tudi ne zna ceniti vrednosti slovenskega jezika. Vedno so govorili, da se s slovenščino ne more po svetu, a vojska nam je pokazala, koliko je vredna slovenščina in koliko bratov ima Slovan. Slovec je razumel vse Slovane tako lahko, da so se nemški častniki kar čudili in vpraševali, kako je to mogoče, da se morejo Slovani, ki živijo tako daleč drug od drugega, tako dobro razumeti. Vendar so volitve pokazale, da plebiscit še ne pomeni konca koroških Slovencev. Treba je le narodne izobrazbe, šol, organizacij, in časnikov, potem je upati na vsestranski napredek.

Brdo na Zili. Gospod župnik Böhm nam je poslal z ozirom na dopis v 13. št. našega lista obširnejši dopis, v katerem priznava, da pridiga vsako drugo nedeljo nemški, zanika pa, da bi poučeval verouk v šoli samo nemški. Nemški poučuje samo tiste otroke, ki so Neme-

— Dober dan, brate, je dejal narednik in mu ponudil roko. Jako dolgo te nisem videl.

— Dober dan, brat.

— Prišel sem, da te pozdravim mimogrede, in svojo sestranco Pepo. Pošteno pot imamo danes za sabo; vendar ni treba pomilovati našega truda, zakaj imeniten plen smo zasačili. Pravkar smo dobili v pest Gianetta Sanpiera.

— Bog bodi zahvaljen! je vzkliknila Giuseppa. Molzno kozo nam je ukral oni teden. Te besede so razveselile Gambo.

— Uboga para! je rekel Mateo, lačen je bil.

— Hudimar se je branil kakor lev, je nadaljeval narednik nekam osramočen; ubil mi je enega mojih voltišerjev in za nameček je zlomil roko desetniku Chardonu; ampak ni taka reč, saj je bil le Francoz... Potem pa se je bil tako dobro skrtil, da ga ne bi bil mogel vrag izvohati. Da ni bilo mojega bratrančka Fortunata, ga ne bi bil mogel nikdar najti.

— Fortunato! je kričnil Mateo.

— Fortunato! je ponovila Giuseppa.

— Da, Gianetto se je bil skrtil tam-le pod oni kuhinjski steno; bratranček pa mi je pokazal zvihačo. Zato pa bom to povedal njegovemu stricu korporalu, da mu pošlje lepo darilo za njegov trud. In njegovo ime in tvoje bo v poročilu, katero pošljem g. vrhovnemu odvetniku. —

— Prokleta! je zašepetal Mateo.

Prišli so do oddelka. Gianetto je že ležal na nosilih in je bil nared za odhod. Ko je videl Mateja v družbi z Gambo se je nekam čudno nasmehnil; nato se je okrenil proti hišnim durim in je pljunil na prag, rekoč:

— Izdajavska hiša!

Samo človek, odločen umreti, bi se bil drznil izpregovoriti besedo „izdajica“ na Falconov rovaš. Dober zabodljaj s stiletom, kate-rega ne bi bilo treba ponoviti, bi bil nemudoma poplačal žalitev. Vendar Mateo ni storil drugega, kakor da si je položil dlan na čelo nalik potrtemu človeku.

Fortunato je vstopil v hišo, ko je videl prihajati svojega očeta. Vrnil se je zopet urno z latvico mleka, katero je s povešenimi očmi pomolil Gianettu.

— Stran od mene! mu je zavpil izobčenec gromovito.

Nato se je okrenil proti nemu od orožnikov in rekel:

— Tovariš, daj mi piti.

Vojak je vzel svojo čutaro v dlani, in tolovaj je pil vodo, katero mu je dal mož, s katerim sta se pravkar obstreljavala. Nato je prosil, naj mu zvežejo roke križema čez prsi, namesto da bi mu jih na hrbtu.

— Rad ležim udobno, je dejal.

(Nadaljevanje sledi.)

in ne razumejo slovenski. Nadalje zatrjuje, da hoče biti v prvi vrsti dober dušni pastir svojim faranom, da mu je vsako zatiranje slovenskega življa tuje in da so mu slovenski in nemški farani enako pri sre. Bodočnost bo pokazala, ali je bil strah našega dopisnika neutemeljen. Kje dom je moj?

Bekštanj. (Volitve.) Izid volitev 19. junija t. l. je v naši občini za našo stranko proti pričakovanju dober. Dasi smo računali z slabo udeležbo, radi katere tožijo razven socijaldemokratov vse nemške stranke, so prišli naši volilci s prav malimi izjemami skoraj vsi na volišče. Tako je prav! Vsa čast našim volilcem! Oddanih je bilo skupno 1734 in sicer za našo stranko 663, za socijaldemokrate 630, za Bauernbund in nacional-socialiste 392; vsenemci so dobili 47 in kršč. socialci 2 glasova. Potemtakem je naša stranka najmočnejša v občini, kar zasluži z ozirom na njeno neposredno lego pred Beljakom vsekakor največjega upoštevanja. Napram zadnjim občinskim volitvam smo mi izgubili samo 8 glasov, dočim je Bauernbund zaostal za celih 158 glasov; socijaldemokrati so z agilno agitacijo pridobili 48 volilcev več. —

Galicija. Da še nismo zaspali trdno spanje da se živimo bolj nego kedaj, to smo pokazali pri zadnjih volitvah; pri občinskih smo dobili 116 in pri sedajnjih 125 glasov. Napredovali smo do danes za 24 glasov. Akoravno so nas nasprotniki pri volilnem lokalu obmetavali s kamenjem, vendar jim ni pomagalo nič, mi rastemo in vi propadate. Psujete nas s kakoršnimikoli imeni hočete, zavedamo se, da je nas rodila slovenska mati in da smo Slovenci. Zapomnite si to, prej se bojo razbile vaše nemčurske butice, predno da bo izumrl Gališki Slovenec in Vilštajn bo odnesel prej Obir nego da se bomo ponižali mi pred vami. Pa pravijo naši najhujši socijalisti, mi smo strogo internacionalni, zraven pa ponujajo gostilničarjem po par sto kron, da bi ne dajali več čušom pijače, torej Slovenci, ne zahajajte več v nasprotno gostilno, bomo vsaj dotičnim socijalistom prihranili nekaj denarja, ki ga gotovo bolj krvavo potrebnjejo za druge namene, mi se pa držimo naših gostiln. S tem bomo najlepše obračunali žnjimi.

Bistrica v Rožu. Dva fantalina sta dne 21. junija hudo razgrajala v gostilni pri Tomažu, nad gostilničarjem in njegovo ženo, češ: Vi ste tudi volili s slovensko stranko, zdobili vas homo itd. Nemškutarji zasledujejo vsako malekost, ki jo Slovenci napravijo, svojih lastnih razbojnikov pa ne vidijo. Začetkom junija je neki socijalist pri občinski seji interpeliral župana, kaj misli ukreniti, ker je dne 23. maja v naši občini na nekem hribu gorel kres, kakor se je on izrazil, kot „propaganda“, da se vsled tega razburjajo nemški duhovi. Odgovoril mu je vsenemški obč. odbornik, da to ni stvar občine. Ljudje pa pravijo, da socijalisti zato tako radi stavijo predloge proti Slovincem, ker se prilizujejo nemškemu gospodom. Mi bi temu socijalistu svetovali, naj stavi v prihodnji občinski seji predlog, da se napravi v občini občinski zapor, za nemčurske razbojnike. Bi bilo zelo potrebno. Da spomnimo le na nekatero hudobije: v Svečah pri p. d. Kramarju so zdobili okna in vrata, pri Vrbniku so napis na hiši namazali s terom, čevljarju Kusterle so zdobili desko s slovenskim napisom. Slovence so pri belem dnevu klofotali in pretepali, vse to je ostalo nekaznovano, ako pa zgori na nekem kribu en kup hrasti, se pa — razburjajo duhovi.

Ruda. Pri zadnjih volitvah dne 19. junija je nastopil tudi naš g. župnik in je kot Nemeec agitiral od hiše do hiše za nemško krščansko socijalno stranko, da je pa pri tem imenitno pogorel, dokazuje dejstvo, da je dobil na Rudi ravno toliko glasov, kolikor ima župnišče prebivalcev, to je 5 in Gorenče so mu dodale še 7, torej vsega skupaj 12 glasov. Da, da, g. župnik, mi ostanemo v kljub vaši vsakonedejski nemški pridigi, vter sploh ne razumemo, še zmiraj zavedni Slovenci in naše narodnosti si ne pustimo kar tako čez noč izruvati iz naših src. Vam g. župnik bi pa svetovali, da se prigrasite za misijon h eulukafrom v Afriko. Tam se vam bo povedalo, da si morate najprvo pridobiti temeljitega znanja tamošnjega jezi-

ka, potem vam bo še le mogoče vspešno delovati v dušnem pastirstvu in si pridobiti tudi sreca vam izročeni ovčje.

Sele. (N e s r e č a.) Dan po volitvi se je v gozdu ponesrečil drvar Tomaž Ogris. Podrta velika smreka ga je pritisnila ob drugo smreko, da je dobil precejšnje notranje poškodbe. Upanje je, da še ozdravi.

Sele. (V o l i t e v.) V naši občini je bila udeležba pri volitvi kljub slabemu vremenu in slabim potom prav dobra. Oddano je bilo 453 glasov, od teh za slovensko stranko 408 (drž. zbor 409), za socijaliste 40, za Bauernbund 5 (drž. zbor 4). Tudi socijalisti bi ne dobili toliko glasov, pa je več naših ljudi preveč verjelo njihovim lepim besedam in jim je šlo na lim.

Šmarjeta. Pri volitvah so pri nas popolnoma krivično postopali. Naš največji posestnik, Slovenec Wolte, ni smel voliti, ker ga je l. 1918 po prevratu Pšernik videl s puško, radi česar je bil sedaj kaznovan za 5 kron. Iz istega vzroka oba Sušnikova nista smela voliti. Nemškutar Jurij Hekor je l. 1918 ustrelil brez dovoljenja srnjaka, pa je smel voliti, Slovenec Tartl, ki je srnjaka shranil in potem najemniku občinskega lova vrnil, pa ni smel voliti. Tako delajo pri nas pravično in za narodno zblizanje in za mir v občini.

Borovlje. Pri volitvah v deželni zbor koroški in v narodno skupščino na Dunaju so naši Velikonemci doživeli tako sramoten poraz, kakšnega jim niti mi, njihovi bratje po krvi in prijatelji, nismo želeli. Skoz mesece so delali noč in dan, prirejali so večje in manjše shode, kjer so ovčarji zbirali svoje črede in so nastopali najboljši velikonemški govorniki iz cele države, trosili so letake in nabijali lepake, zraven pa so vsak dan „Freie Stimmen“ naznanjali, kako velikanska in veličastna bo zmaga velikonemške misli. Na dan volitev pa so nekdanji gospodarji naših Borovelj dobili 50 glasov več kakor slovenska stranka, ki je mirno, brez hrupa in brez napora vse svoje volivce spravila na volišče. Svoje jeze pa sedaj od ljudstva zapuščeni velikonemški gospodje ne morejo prikriti, zato brizgajo egenj in žveplo v dičnem svojem listu „Freie Stimmen“ na to prekleto jugoslovansko iredentó. Pravijo, da se Velikonemci v Borovljah iz strahu pred njo niti na cesto in v gostilno ne upajo več, hočejo pa s tem samo hujskati, pa tudi prikriti pravi vzrok, zakaj da so v Borovljah res ceste in gostilne — prazne. Velikonemški dopisun se nadalje laže, da imajo Slovenci ponoči v privatnih hišah zborovanja, kjer nastopata dr. Mišic in dr. Šavpah, dva moža, pred kterima se tresejo vsi Velikonemci, pred dr. Mišicem, ker nobenega Velikonemca ne počasti s prijazno besedico, pred dr. Šavpahom, ker ga že dva meseca ni več v Borovljah, radi česar v Borovljah ne more priti do reda in miru. Zato pa naj oblast oba izžene, da ne bo treba še enkrat nastopiti onim, ki so dekana Limppla zavratno hoteli umoriti.

Borovlje. Pri naši puškarski obrti je zadnji čas opaziti vedno bolj pojemajoče popraševanje po lovskih puškah, in to sedaj, ko se je že začela prava sezija. Vzrok leži pač v tem, ker se je vsled velikih cen krog odjemalcev v Avstriji, ki šteje samo 6 milijonov prebivalcev, zelo skrčil. Dobro je, da naši dobavitelji dobivajo večja naročila iz Češke in Jugoslavije, kar je tudi za naprej pričakovati, ako ostane valutno razmerje takšno, kakor je sedaj.

RAZNE VESTI

Število prebivalstva v evropskih državah. Berlinski službeni statistični urad javlja uspehe ljudskega štetja koncem preteklega leta v evropskih državah. Čisto gotovo je, da ima največ prebivalstva Rusija, toda zbog razmer, ki vladajo sedaj v Rusiji, je nemogoče povedati, koliko je število ruskega ljudstva.

Število prebivalcev v drugih evropskih državah je po redu sledeče:

Nemčija	60,837.579
Anglija	45,221.615
Italija	39,000.000
Francoska	38,000.000
Poljska	27,000.000

Španija	20,000.000
Rumunija	15,400.000
Jugoslavija	14,500.000
Čehoslovaška	13,700.000
Ogrska	7,600.000
Belgija	7,600.000
Nizozemska	6,800.000
Avstrija	6,000.000
Portugalska	6,000.000
Švedska	5,800.000
Grška	5,600.000
Bulgarska	4,800.000
Švicarska	3,900.000
Finska	3,300.000
Danska	3,200.000
Norveške	2,600.000
Estonska	1,700.000
Letska	1,600.000
Albanija	800.000
Glanska	330.000
Luksemburg	260.000

Iz Rusije, Turčije in Litavske ni nobenih podatkov.

Vabilo

na letni občni zbor

hran. in posojilnice na Zilski Bistrici, r. z. ■ neom. z., ki se vrši dne 17. julija 1921 ob 3 popoldne s sledečim dnevnim redom:

- 2. Volitev načelstva in nadzorstva.
- 1. Odobrenje letnega računa za l. 1920.
- 3. Slučajnosti.

K obilni odeležbi vabi

Odbor.

LIDOVA KNIHTISKARNA

SE PRIPOROČA ZA HITRO, OKUSNO IN ČEKO IZDELAVO VSAKOVRSNIH DRUŠTEVNIH, TRGOVINSKIH IN DRUGIH TISKOVIN, VABIL, OKLICEV I. T. D.

WIEN V., MARGARETENPLATZ 7

Francišek Čermák,

DUNAJ V., Mittersteig 23-15
 priporoča svoj zavod za izdelovanje angleških in dunajskih pian in pianin (klavirjev). Tudi export!

s hlačami Zavod za ljudsko obleko Dunaj V., Reinpurch'sdorferstr. 50

ogel Arbeitergasse, postaja cestne železnice 6, 15, 61.

Največja izbira gotovih hlač v vsaki kakovosti in cení v vseh vzorcih v zalogi

Modne hlače, hlače za slabo vreme, črne hlače, „bričes“ platnene hlače, struks- in žamatne hlače, hlače za deco in dečke.

Prosta prodaja za vsakega!

Pri sklicevanju na ta inserat 5% popusta